

Szakmai vélemény

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának 2025 évi tervezetéről

A társadalmi, gazdasági és technikai változások igénylik a régebbi előírások naprakészségének szükségességét. Sok változás van életünkben, de nem mindegy hogyan változtatunk. A szakmai fejlődés, fejlesztés meghatározó.

Örömmel állapítható meg, hogy az óvoda gyermekközpontúsága az elmúlt évtizedekben minden téren megelőzte a közoktatási szemléletet. Lassan már elértük a kisgyermekkorú személyiségközpontú szemléletre épített egyéni differenciált bánásmód alapján folyó nevelőmunka tevékenység-szervezését.

A mostani tervezet azonban visszafordítja az eddigi fejlődési útvonalat! A következő változások állnak útjába az egész életen át tartó tanulás megalapozásának:

- Az életkori sajátosságok semmibe vételével a nagycsoportos korú gyermekek egy csoportba szervezésével - *vagyis kiszakítása és módosítása a 3-4 éves vegyes csoportban kialakult folyamat megszakításával - egy évre a fejlődés irányvonala megszakad*. PEDIG A KÖRÜLMÉNYEK NEM EZT KIVÁNJÁK. (Szárny és teher 2009)¹ *Vagyis a 3 éves korban megindult biztonságos, szokás és szabályszerű nevelés, a pedagógus- szülő és gyermekkapcsolat háromszöge megszakad, a fejlődési irányvonala megtörik*. Iskola előkészítés lép életbe- kevés sikerrel, mert egy év erre nem elég. A következő évben az iskolában, újabb beszoktatási folyamat lép életbe. Ez a terhelés káros, és romboló. Nem beszélve arról, hogy az Óvoda elveszti nevelési funkcióját. Az iskolára való felkészítést az iskolásítással az óvodára terhelik, pedig nem ez a funkciója az óvodának.
- Az Alapprogram többi fejezeteiben bekerültek és kihúzásra is kerültek olyan módszertani előírások, megállapítások, melyek a hangsúlyokat, tennivalókat

¹ Idézet a Szárny és Teher c. kiadvány háttéranyagaiból -Bölcsék Tanácsa Alapítvány, 2009

3.8. A GYERMEKEK ÉLETKORA ÉS A CSOPORTSZERVEZÉS RENDSZERE (INDOKLÁSOK)

Magyarországon az óvodák mérete igen vegyes képet mutat. A lakosság több mint 40 %-a kistelepülésen él, ahol 1-2 csoportos óvodák üzemelnek. A kisóvodákban vegyes életkorú csoportok üzemelnek. A teljesen vegyes csoportok fogadják a 3-7-8 éves korú gyermekeket egy csoportban, a részben vegyes csoportok összetétele többféle variációt mutathat az egy csoportban lévő korcsoportok miatt (3-5 évesek, 5-7-8 évesek és előfordul még a 3 és 6-7-8 éveseknek is külön csoportja). A városokban, nagyvárosokban a 3-4-6-8 csoportos, többségében lakótelepi óvodákban (a tiszta életkorú csoportok szervezése valósult meg, különösen a 70-es, 80-as években a magas gyermeklétszám miatt. A tiszta életkorú csoportszervezésben együtt vannak a 3-4 évesek, a 4-5 évesek és az 5-6(-7-8) évesek.(folyt.)

megzavarhatják. Az óvodapedagógusok tudásuk fejlesztése érdekében sokféle továbbképzésen a nevelőmunka jobbá tétele érdekében életük során tanultak folyamatosan, hiszen a képzési számok, továbbképzési kurzusok tömegének adatai ezeket igazolják a felsőoktatásban is. (OECD, 2004)

- Két éve az óvodai-iskola átmenet és a tanítási-tanulási folyamatok kérdésével foglalkozunk kiemelten. Megdöbbentő, hogy sok esetben az alapvető mozgások, differenciálás igénylő tevékenységek nem szerepelnek a fejlesztésekben. Szem-kéz koordináció fejlesztése, beszédképesség, alapvető szókincsfejlesztés, anyanyelvi nevelés, a szocializációs képességek fejlesztése nem kap elég teret a nevelés folyamatában. Éppen ezért szükséges az óvodapedagógusi módszertani szabadság biztosítása.
- *Az óvoda, mint épület „változik meg” (?), vagyis „hoz döntéseket” (?), és nem az óvodai nevelőtestület (?), tehát fontos, hogy az óvodapedagógusok, szakemberek kreatív, innovációt és egyéni bánásmódot biztosító rendszere kapjon erősítést, támogatást átlátható világos megfogalmazásban.*

Összegezve megállapítható: *a változások nem segítik, hanem gátolják az óvodai nevelés megvalósításának célját. Nevelési intézmény helyett megőrzés és az óvodapedagógus szakma lebecsülése, és szétzilálása lép életbe. **Brunszvik Teréz ünneplése évében (1800-as években is az iskolásítás ellen lépett fel Peres Sándor, Ney Ferenc, Ember Pál,..)- azt hittük, hogy a szakma ezen már túl van. A magyar óvodai nevelés nemzetközi specialitási hírnevének erősítésére van szükség továbbra is.***

Köszönet a szakma megkérdezésért, és reméljük meghallgatást nyernek érveink.

Villányi Györgyné Jutka s.k.

Tóth Mariann (Sopron) s.k.

Brunszvik Teréz díjas főiskolai docensek

2025-02-22.

Az óvodáztatás életkorának kitolódásával, vagyis a rugalmas beiskolázás elveinek megvalósítása során egyre jobban megnőtt azon óvodások száma, akik négy-öt évig (3-7-8 éves korukig) járnak óvodába. Ugyanakkor a 2006/2007-es **statisztikai adatok elemzése szerint megállapítható, hogy lecsengőben van a 7, 8 éves korú gyermekek óvodai intézményben történő nevelése.** Az óvodai helyi nevelési programok életbelépése (1999) óta felerősödött az egyéni, helyi igényeknek megfelelő óvodai csoportok szerveződése. A következő szerveződési formák találhatók még a felsoroltakon kívül: családi szervezésű csoport (vegyes életkorú gyermekek csoportja, testvérek egy csoportba járnak)

Másfajta nevelési elvet valló csoportmunka folyik, ami eltér az óvodában működő, leginkább az életkor alapján történő csoportszervezéstől (pl. Waldorf, Montessori jellegű csoport, környezeti nevelés, művészeti csoport, tehetséggyondozó csoport stb.). **Az óvodapedagógusok felmenő rendszerben dolgoznak, a gyermekeket az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig ugyanaz a két óvodapedagógus neveli.** Csoportisméltés vagy más csoportba való átkerülés az esetek legnagyobb részében a szülőkkel történő egyeztetés után, és a gyermek érdekeinek maximális figyelembevételével történik a szakember bevonásával problémás esetekben. (Villányi, 2009)